

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ลองกองจัดว่าเป็นไม้ผลพื้นเมืองของไทย สันนิษฐานกันว่ามีถิ่นกำเนิดในเขตร้อนแถบหมู่เกาะมาลาญ อินโดนีเซีย และทางใต้ของไทย สำหรับประเทศไทยลองกองมีถิ่นกำเนิดที่บ้านซีโป หมู่ที่ 3 ตำบลเฉลิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส จนบางครั้งมีการเรียกชื่อลองกองว่า "ลองกองซีโป" (ใสว, 2541:3) ลองกองเป็นพืชที่เจริญเติบโตในสภาพภูมิอากาศแบบมรสุม คือ ฝนตกชุก อากาศร้อนชื้น มีอุณหภูมิเฉลี่ย 20-30 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝน 2,500-3,000 มิลลิเมตร จำนวนฝนตกปีละ 150-200 วัน ความชื้นสัมพัทธ์ 70-80 เปอร์เซ็นต์ พื้นที่ทางภาคใต้ของประเทศไทยเหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตของลองกองจึงได้มีการปลูกลองกองกันอย่างแพร่หลาย มีการปลูกกันมากที่จังหวัดทางภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย คือ นราธิวาส ยะลา และปัตตานี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดนราธิวาส เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกลองกองมากที่สุด

ลองกองเป็นพืชในตระกูล Meliaceae มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Lansium domesticum* Corr. ลองกองกับกลางสาตมีลักษณะใกล้เคียงกันมาก มักจะทำให้คนทั่วไปสับสนระหว่างลองกองกับกลางสาต โดยทั่วไปแล้วลองกองจะมีสีผิวเปลือกอ่อนจางกว่ากลางสาต เปลือกหนากว่าและไม่มียาง หรือถ้ามีก็มีเพียงเล็กน้อย ผลของลองกองค่อนข้างกลม เมล็ดในจะลีบเป็นส่วนใหญ่ จะมีเมล็ดสมบูรณ์เพียงเล็กน้อย คือผลละ 1 เมล็ดหรือไม่มีเลย เมื่อลองกองสุกเต็มที่แล้วเนื้อจะใสเหมือนแก้ว รสชาติหวานฉ่ำ

ลองกองเป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญ ทำรายได้ให้แก่ประเทศและเป็นผลไม้ที่มีอัตราการขยายพื้นที่ปลูกรวดเร็วมากในช่วงเวลาเพียง 10 ปี พื้นที่ปลูกลองกองในภาคใต้เพิ่มขึ้น โดยเพิ่มจาก 33,824 ไร่ ในปี 2529 เป็น 142,526 ไร่ ในปี 2538 เพิ่มขึ้นประมาณปีละ 10,870 ไร่ และในปี 2541 มีพื้นที่ปลูกลองกองทั้งสิ้น 180,565 ไร่ (สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคใต้, 2541) เนื่องจากลองกองเป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนสูง เกษตรกรให้ความสนใจและทำการขยายพื้นที่ปลูกกันมาก ผลผลิตลองกองเกือบทั้งหมดใช้เพื่อบริโภคภายในประเทศ และมีเพียงจำนวนเล็กน้อยเท่านั้นที่ส่งไปขายยังต่างประเทศ เช่น ประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากลองกองของประเทศไทยมีกลิ่นและรสชาติที่ดี หอมหวาน มียางน้อยเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคทั้งภายในและภายนอกประเทศ การปลูกลองกองสามารถทำ

รายได้ให้แก่เกษตรกร โดยเกษตรกรจะมีรายได้ค่อนข้างสูงกว่าการปลูกพืชชนิดอื่น เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และมะพร้าว ผลผลิตล่องกองโดยทั่วไปจะมีราคาเฉลี่ยอยู่ในช่วง 40-70 บาทต่อกิโลกรัม ในประเทศไทยจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกล่องกองมากที่สุด คือ จังหวัดนราธิวาส ในปี พ.ศ.2541 จังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ปลูกล่องกอง 52,559 ไร่ ให้ปริมาณผลผลิต 1,523,524 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 44,961,524 บาท (สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคใต้, 2541)

จังหวัดนราธิวาสมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นล่องกอง คือ มีฝนตกชุกตลอดปี ลักษณะอากาศร้อนชื้น มีความชื้นสัมพัทธ์ และปริมาณน้ำฝนมากเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นล่องกองทำให้ล่องกองที่ผลิตได้จากจังหวัดนราธิวาสมีคุณภาพที่ดีและมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคโดยทั่วไป จังหวัดนราธิวาสได้จัดล่องกองเป็นของดีประจำจังหวัด ดังคำขวัญประจำจังหวัดว่า ทักษิณราชดำเนิน ชนรักศาสนา นราทัศน์เพลินตา บาโจตริงใจ แหล่งใหญ่แร่ทอง ล่องกองหวาน จึงได้จัดให้มีวันล่องกองของดีเมืองนราธิวาสขึ้นเป็นประจำทุกปี ล่องกองถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจดี ทำรายได้ให้แก่เกษตรกร ในจังหวัดนราธิวาสเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามแม้ว่าล่องกองจะทำรายได้สูงให้เกษตรกร แต่การปลูกและการดูแลรักษายังมีข้อจำกัดและไม่พัฒนาเท่าที่ควร โดยเฉพาะการขาดความรู้ในการดูแลรักษา โรคและแมลงรบกวน ขาดความรู้ด้านการตลาด ขณะนี้มีเพียงเกษตรกรเพียงไม่กี่รายที่ประสบความสำเร็จในการปลูกล่องกอง ดังนั้นความต้องการความช่วยเหลือในด้านวิชาการซึ่งยังมีข้อมูลอยู่น้อย โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะนำมาใช้ในการทำสวนล่องกองยังมีน้อยเมื่อเทียบกับไม้ผลชนิดอื่น จึงเห็นสมควรที่จะได้มีการศึกษาสภาพการผลิตล่องกองในจังหวัดนราธิวาส เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการผลิตล่องกองของเกษตรกรในจังหวัดนราธิวาส
2. เพื่อศึกษาการผลิตล่องกองของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดนราธิวาส
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการผลิตล่องกองของเกษตรกรในจังหวัดนราธิวาส

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ทำให้ทราบถึงสภาพการผลิต และปัญหาในการผลิตลองกองของเกษตรกรทั่วไปที่ปลูกลองกอง และเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จจนได้รับรางวัลจากการประกวดสวนจากกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาถึงการผลิตลองกองของเกษตรกรใน 4 อำเภอ ที่มีการปลูกลองกองมากที่สุดในจังหวัดนราธิวาส คือ อำเภอเมือง อำเภอระแงะ อำเภอสุไหงโกลลก และอำเภอแว้ง โดยศึกษากับเกษตรกรทั่วไปที่ปลูกลองกอง และเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จได้รับรางวัลชนะเลิศ 1 2 และ 3 ของจังหวัดนราธิวาสจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2541

นิยามศัพท์

1. สภาพการผลิต หมายถึง การที่เกษตรกรทำการปลูกลองกองเป็นอาชีพหลัก และมีการดูแลรักษา ตลอดจนการเก็บเกี่ยว
2. ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง จำนวนไร่ที่ทำการเกษตร ซึ่งเป็นของตนเอง หรือเช่าผู้อื่น วัดเป็นจำนวนงาน-ไร่
3. ประสิทธิภาพในการปลูกลองกอง หมายถึง ระยะเวลา หรือจำนวนปีที่เกษตรกรทำการปลูกลองกองจนถึงวันที่ทำการวิจัย วัดเป็นจำนวนปี
4. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ หมายถึง จำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในรอบปีที่ผ่านมา
5. เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ หมายถึง เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการประกวดสวนลองกองจากกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดนราธิวาส

เกณฑ์การตัดสินการประกวดสวนลองกองของกรมส่งเสริมการเกษตร
 ความสมบูรณ์ของสวน

- ปลูกเป็นระเบียบเป็นแถวเป็นแนว	10	คะแนน
- ความสม่ำเสมอของพืชที่ปลูก	10	คะแนน

- การกำจัดวัชพืช	10	คะแนน
ความสมบูรณ์ของต้นลองกอง		
- การป้องกันกำจัดโรคและแมลง	10	คะแนน
- การตัดแต่งกิ่ง	10	คะแนน
- การให้น้ำและการใส่ปุ๋ย	10	คะแนน
ความสมบูรณ์ของผล		
- การกระจายการติดผลในแต่ละต้นของสวน	20	คะแนน
- การตัดแต่งช่อดอกและผล	20	คะแนน
รวม	100	คะแนน

6. แหล่งข่าวสาร หมายถึง ที่มาของความรู้ทางด้านวิชาการ ข่าวสารการ
เกษตรทางการผลิต และการตลาดลองกองของเกษตรกร